

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Гданський Університет (Польща)
Поморський університет у Слупську (Польща)
Запорізький національний університет
Західноукраїнський національний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницька академія безперервної освіти»
Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія неперервної
освіти» Дніпропетровської обласної ради
Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С. З. Гжицького
Національна академія Національної гвардії України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ЕКОНОМІКА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ:
НОВІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ»

11-12 червня 2026 року
м. Харків

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

ЕКОНОМІКА ТА ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ

**МАТЕРІАЛИ
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
11-12 червня 2026 року**

Харків 2026

Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 11–12 червня 2026 р.) / за заг. ред. С. М. Домбровської. Харків : Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут», 2026. 823 с.

Редакційна колегія:

ДОМБРОВСЬКА Світлана Миколаївна – доктор наук з державного управління, професор, Заслужений працівник освіти України, проректор з наукової роботи Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

ШВЕДУН Вікторія Олександрівна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

ЛЕБЕДЧЕНКО Віра Віталіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

ТЮРИНА Діна Миколаївна – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»;

КАРПЕКО Надія Миколаївна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут».

У матеріалах III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіка та публічне управління: нові виклики та рішення» висвітлено результати наукових досліджень з актуальних проблем економіки, публічного управління та адміністрування, державної політики, регіонального розвитку, цифрової трансформації, забезпечення національної та економічної безпеки, відновлення територіальних громад, розвитку людського капіталу, соціально-економічних процесів в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови України, а також сучасних тенденцій розвитку освіти, науки, інновацій та підприємництва.

Для наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів, докторантів, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, фахівців-практиків, громадських діячів та всіх, хто цікавиться проблемами розвитку економіки та публічного управління.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність наведених фактів, статистичних даних, цитат, власних назв та інших відомостей несуть автори.

3. J.P. Morgan Private Bank. Annual Report 2024. New York : J.P. Morgan Chase & Co., 2025. URL: <https://privatebank.jpmorgan.com> (дата звернення: 24.05.2026).

4. UBS Wealth Management. UBS My Way Investment Platform. Zurich : UBS Group AG, 2025. URL: <https://www.ubs.com> (дата звернення: 24.05.2026).

5. AI in Banking and Wealth Management 2025. Business Insider Intelligence. New York, 2025. URL: <https://www.businessinsider.com> (дата звернення: 24.05.2026).

6. Digital Banking Maturity 2024: How Banks Are Adapting to a Digital World. Deloitte. Brussels, 2024. URL: <https://www.deloitte.com> (дата звернення: 24.05.2026).

УДК 303.01

STEAM-ОСВІТА ЯК МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИКИ

Горошко К. Я., здобувач першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти,
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна*

Лебедєва І.Л., к.ф.-м.н., доцент,
доцент кафедри економіко-математичного моделювання,
*Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця, м. Харків, Україна*

Сучасне суспільство зазнає суттєвих перетворень, які пов'язані з переходом економіки до постіндустріального етапу розвитку, коли особливого значення набувають знання та інформація, а безпосереднім виробничим ресурсом стає людський капітал. Четверта промислова революція Industry 4.0 розглядається як перехід до повної цифровізації виробництва, що стає можливим завдяки розвитку ІТ-технологій і накопиченню людського потенціалу, який здатен втілювати інноваційні технології у виробничий процес. Отже, реалізація концепції Industry 4.0 вимагає від людини не лише володіти теоретичними знаннями та мати навички роботи з готовими алгоритмами, які швидко застарівають і стають неактуальними, але й вміти працювати з даними, засвоювати інноваційні технології та швидко адаптуватися до змін [1-3та ін.]. Тобто фахівцеві майбутнього вже недостатньо функціонально-технічних навичок (hard skills), а потрібно мати soft skills – соціально-комунікативні навички, і це, перш за все, креативне мислення та гнучкість розуму. Як відповідь на виклики часу, відбувається трансформація суспільства, стан якого зараз визначається вже навіть не як Society 4.0, а як перехід до Society 5.0. Це передбачає використання робототехніки, штучного інтелекту, доповненої реальності не лише у виробництві, а й у повсякденному житті, охороні здоров'я

та інших галузях [4]. Саме тому сьогодні важливого значення набуває концепція навчання протягом усього життя (LLL), тобто постійний розвиток і вдосконалення знань і навичок, і свідоме ставлення до цього повинно формуватися вже на рівні отримання професійної освіти, а може, ще й на рівні загальної середньої освіти. Найбільш повно цим сучасним викликам відповідає STEAM-освіта, оскільки допомагає формувати не лише глибокі теоретичні знання і практичні компетентності, а й критичне мислення, свідоме ставлення до навчання і готовність до постійного професійного розвитку.

Метою даної роботи є дослідження особливостей використання технологій STEAM-освіти в процесі вивчення дисциплін математичного спрямування через поєднання математики, інформаційних технологій та економічної теорії, а також визначення її значення для забезпечення якості освіти сучасних здобувачів вищої освіти в галузі економіки та менеджменту.

В межах шкільної програми і багатьох дисциплін, що викладаються в закладах вищої освіти, підхід до навчання залишається класичним: вчитель (викладач) викладає теоретичний матеріал та наводить принципи його застосування до розв'язання типових прикладів, а потім на практичних заняттях здобувачі набувають навички застосування теоретичних знань на модельних прикладах, тобто отримують *hard skills*. Вчитель (викладач) є у цьому випадку основним носієм інформації, а учні – її споживачами. Однак звичайного заучування формул і алгоритмів уже недостатньо, навчання повинно бути не лише теоретичним, але й спрямованим на розв'язання реальних практичних задач, оскільки більшість учнів впевнена, що їм тангенс або логарифм ніколи в житті не знадобиться, не кажучи вже про обернені тригонометричні функції. Як відповідь на ці виклики з'явилися STEAM-технології, які поєднують різні дисципліни та дозволяють бачити зв'язок між ними та реальними практичними задачами [5; 6]. Також вони спрямовані на розвиток креативного ставлення до визначення методів розв'язання задач, самостійного пошуку інформації і критичного підходу до аналізу отриманих результатів. Все це спрямоване на формування *soft skills*. Роль вчителя (викладача) при цьому принципово змінюється. Він стає фасилітатором, тобто організує і направляє навчальний процес, є для здобувачів освіти порадиником, а не носієм «істини в останній інстанції». Саме тому STEAM-освіта набуває все більшої популярності.

Розглянемо, як саме можна реалізовувати принципи STEAM-освіти у викладанні математики на прикладі досвіду кафедри економіко-математичного моделювання Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця. Для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня такий підхід застосовується при викладанні Вищої математики, а також Теорії ймовірностей та математичної статистики. Згідно з робочою програмою, з кожної дисципліни читають лекції, проводять практичні заняття і лабораторні роботи. Викладання теоретичного матеріалу супроводжується демонстрацією тих теоретичних положень, які обговорюються, а обчислення прикладів при цьому здійснюється безпосередньо на екрані. Передбачено виконання домашніх завдань, проходження теоретичних колоквиумів, написання контрольних робіт та виконання самостійного творчого завдання. Кожна з дисциплін закінчується

письмовим іспитом. Заняття проводяться в аудиторії, однак для підтримки тих студентів, які не могли бути присутніми на парі (треба приймати до уваги воєнний стан), здійснюється запис занять і викладається на сайті персональних навчальних систем (ПНС). Також на сайті викладача є всі необхідні матеріали для організації навчання, туди є студенти надають свої роботи для перевірки. Студент має можливість переробляти свою роботу, якщо в цьому є потреба.

STEAM-освіта передбачає поєднання науки (у даному випадку, це математика і економіка), технології та інженерії (ІТ-технології) та мистецтва (творчого відношення до навчання як з боку викладача, так і з боку студента). Таке поєднання змінює ставлення студентів до самої дисципліни, що вивчається. Якщо раніше здавалося, що математика – це лише складні формули та великий обсяг рутинних обчислень, проте під час виконання практичних завдань з розв'язанням реальних задач економічного змісту, коли саме заняття проводиться в обчислювальному центрі університету, де для виконання обчислень застосовується відоме зі школи програмне забезпечення MS Excel, стає зрозумілим, що математика – це цікаво, що обчислення – це надійне джерело інформації, що математичні знання постійно стають у нагоді навіть у повсякденному житті, а не лише знадобляться у професійній діяльності.

Слід підкреслити, що найбільшою перевагою STEAM-освіти є те, що вона допомагає зробити заняття більш сучасними та цікавими для здобувачів освіти, оскільки замість вправ з підручника студенти працюють над реальними економічними задачами. Хоча обсяг теоретичних знань з економіки не великий, однак цих відомостей достатньо, щоб розуміти співвідношення між економічними категоріями й аналізувати інформацію. Особливе цікавим є використання MS Excel на практичних заняттях з математики. Спочатку застосування статистичних вбудованих функції та надбудов здається складним, але з часом стає зрозумілим, наскільки це полегшує роботу з обчисленнями та таблицями, а рутинні обчислення не відволікають від аналізу отриманих результатів. Крім того, економічні задачі допомагають краще зрозуміти фінансові процеси та підготуватися до реального життя.

Розглянемо, як кожна складова STEAM-освіти реалізується при вивченні математичних дисциплін майбутніми економістами та менеджерами, спираючись при цьому на власний досвід.

Почнемо з математична складова STEAM-освіти. У даному випадку вона одночасно є Science, тобто науковою складовою, і Mathematics, тобто математичною складовою. Математика є важливою складовою STEAM-освіти, адже саме вона допомагає розвивати логічне мислення, уважність та здатність аналізувати інформацію, шукати оптимальні шляхи розв'язання проблеми (задачі на екстремум). Проте, вивчення математики стає значно цікавішим тоді, коли бачиш її практичне застосування. І це стосується не лише економічних задач. Наприклад, формула Байєсса допомагає зрозуміти, як досвід дозволяє уточнювати ймовірність реалізації гіпотези, що була висунута апріорно.

Інформаційна складова полягає у використанні програмних продуктів для автоматизації обчислень. Саме використання сучасних технологій є важливою складовою STEAM-освіти. При вивченні Вищої математики можна

застосовувати мову програмування Octave. Вона більш універсальною, але і більш складною, ніж MS Excel. Окрім простоти у використанні переваги MS Excel полягає також у тому, що він дозволяє безпосередньо вводити потрібну формулу, а вже після засвоєння теоретичного матеріалу для прискорення обчислень користуватися вбудованими функціями і надбудовами. Також корисно ілюструвати розрахунки за допомогою діаграм та графіків. Робота з MS Excel є дуже корисною для сучасних здобувачів освіти. У майбутньому такі навички можуть знадобитися для фахівця бідь-якого рівня, навіть для аналітика (Data Analyst), який працює з великим обсягом даних. Крім того, робота з таблицями розвиває уважність, логіку, вміння передбачувати результат і, відповідно, навички аналізу його достовірності. Використання інформаційних технологій робить заняття більш сучасними та цікавими, а візуалізація результатів за допомогою графіків і таблиць додає заняттям елемент мистецтва, що також є складовою STEAM-освіти. Це розвиває уяву та допомагає краще зрозуміти розуміти навчальний матеріал. Коли студент бачить графік та результати обчислень, інформація сприймається набагато легше.

Економічна складова у вивченні математики. Ще одним важливим аспектом STEAM-технологій є поєднання навчання з наукою. У даному випадку такою науковою складовою є економіка, адже саме економічні задачі найкраще показують практичне значення математичних знань та допомагають зрозуміти, де вони можуть використовуватися у реальному житті. Наприклад, в якості такої комплексної задачі можна навести задачу побудови збалансованого плану виробництва продукції. Ця задача розглядається при вивченні теми «Загальна теорія систем лінійних алгебраїчних рівнянь». Її розв'язання передбачає визначення загального розв'язку, а також дослідження стійкості отриманого плану відносно зміни обсягів окремих ресурсів.

Мистецтво як складова STEAM-освіти. Складова Art дуже є важливою для формування soft skills майбутніх фахівців. На практичних заняттях обговорення отриманих результатів, вимагає від студентів вміння презентувати дослідження, знаходити аргументи для їх підтвердження та, навпаки, їх слабкі місця. Також це стосується й самостійного творчого завдання, виконання якого передбачено навчальним планом. До речі, підготовка цих тез і є виконанням цього завдання.

Отже, ефективність STEAM-технологій полягає у тому, що вони привертають увагу до самого процесу навчання, що сприяє якісному формуванню функціонально-технічних та соціально-комунікативних навичок, які необхідні сучасному фахівцю, а задоволення, яке студент отримує від здобування знань, спонукатиме його і в подальшому до самоосвіти.

Література

1. Реслер, М. В., Лінтур, І. В., Цигак, О. (2024). Цифрова економіка: виклики та можливості. *Економіка та суспільство*, 64. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-117>
2. Таранич, О. В., Матвійчук, В. В. (2025). Цифрова трансформація економіки: виклики, загрози та шляхи інноваційного розвитку. *Актуальні*

проблеми економіки, 5(287), 350-361. DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-287-350-361

3. Ternyik, S. I. (2025). Economics paradigm shift in the digital age. *Annals of Spiru Haret University. Economic Series*, 25(4), 648–654.

4. Чалюк, Ю. (2023). Суспільство 5.0 у японській концепції Кейданрен. *Mechanism of an Economic Regulation*, 1 (99), 65-74. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.11>

5. Aubel, I., Zug, C., & Bertau, M. (2024). Potential of innovative concepts STEM education for Industry 4.0: CrossLab an example. *Chem. Ing. Tech.*, 11(96), 1455–1459. <https://doi.org/10.1002/cite.202400114>

6. Поснова, Т. В., Зятковський, В. І. (2024). STEAM-освіта в підготовці майбутніх фахівців для креативних індустрій: досвід ЄС. *Освітня аналітика України*, 5(31), 40-54. DOI: 10.32987/2617-8532-2024-5-40-54

УДК 368:330.3(477)

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНШУРТЕХ В УКРАЇНІ

Гребенікова О. В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування,
*Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»*, м. Харків, Україна

Глобальна цифровізація фінансового сектору обумовлює стрімкий розвиток технологічних інновацій у страховій галузі, що отримали загальну назву «Іншуртех» (InsurTech – Insurance Technology). Поєднання страхування із передовими технологіями – штучним інтелектом (ШІ), великими даними, Інтернетом речей (IoT), телематикою та блокчейном – кардинально змінює традиційні бізнес-моделі страховиків, знижує транзакційні витрати та підвищує доступність страхових послуг для споживачів.

Попри виклики, пов'язані зі збройною агресією проти України, вітчизняний ринок демонструє поступову, але стабільну цифровізацію страхових послуг. Розвиток онлайн-страхування, запровадження регуляторних механізмів підтримки інновацій та активна інтеграція страхових сервісів у державні цифрові платформи засвідчують готовність ринку до трансформацій. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю систематизації наявних тенденцій та визначення пріоритетів розвитку Іншуртех в Україні.

Глобальний ринок Іншуртех у 2014–2021 роках демонстрував динамічне зростання: обсяг інвестицій збільшився з 0,87 млрд дол. США у 2014 році до рекордних 15,8 млрд дол. США у 2021 році. Після піку 2021 року ринок перейшов до фази консолідації: за даними Gallagher Re, у 2024 році глобальне фінансування Іншуртех скоротилося на 5,6% порівняно з 2023 роком – з 4,51 до 4,25 млрд дол. США, що стало найнижчим річним показником за останні сім років [1].